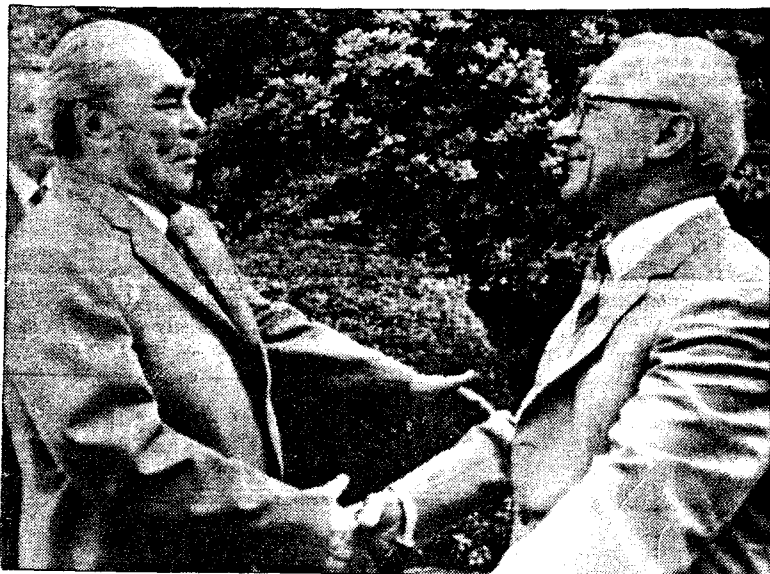

Også Sovjet-toppenes luksus er i forfall

Det var på Krim at Sovjets toppledere mottok sine høytstående gjester — her Leonid Bresjnev med daværende DDR-toppleder Erich Honecker. Nå er deres tidligere landsted i forfall.

Jernportene rustet, svømmebassenget er tomt, det store hvite huset står avstengt, og ingen feier bort bladene fra oppkjørselen. Det som engang var Sovjet-Unionens statsdatsja nummer én ligger idag tomt og øde.

Oreanda. Nikita Krustsjovs, Leonid Bresjnevs og Mikhail Gorbatsjovs sommerlige tilfluktssted er idag offisielt et feriehus for krigsveteraner.

Gorbatsjov flyttet til en nybygget ferieresidens lenger nede på Svartehavkysten for fire år siden. Siden dengang er den luksuriøse eiendommen, hvor supermaktens lederskikk slappet av i stilfulle omgivelser, blitt rammet av barskere tider.

— Vi pleide å være 4000 mann som bevoktet dette stedet. Jeg var i den tolvte og siste forsvarslinjen, minnes Vladimir, idag en tykkmaget figur i politiser-sjant-uniform. I 1969, da

Vladimir for første gang ble kommandert til den store datsjaen i Oreanda, var han en veltrøstet KGB-skarp-skytter.

— Vi hadde ordre om å skyte for å drepe etter ett varselskudd. Men jeg tror ikke det var mer enn én inntrenger på 30 år, og han ble ført bort, sier han.

Vannskrekk

Idag er Vladimir alene på post, og han kjeder seg.

— Vi likte jobben her, og maten i kantinen var god. Han husker ikke bare sin favoritt, Nagan-revolveren, men også de menn han skulle beskytte, spesielt Krustsjov.

— Nikita Sergejevitj kom fra et sted uten elver,

så han hadde ikke lært seg å svømme. Han var redd for vannet. Så da han for første gang gikk uti svømmebassenget, måtte vi stå rundt ham og love at vi ikke skulle la ham drukne.

Bilgale Bresjnev

Og så var det Bresjnev.

— Leonid Iljitsj elsket å kjøre bil. Når han kjørte hit fra flyplassen, stod det en politimann postert for hver tyvende meter langs veien.

Det var her i Oreanda, ved utkanten av Jalta, at Bresjnev drev sitt sommerdiplomati, tok imot øst-européiske kommunistledere, som Erich Honecker, til samtaler i en liten paviljong med glassvegg og utsikt over sjøen.

Vestlige ledere, blant dem Vest-Tysklands kansler Willy Brandt, kom også på besøk til Bresjnev i hans Krim-slott i tåversperioden tidlig på 1970-tallet. Vladimir minnes Bresjnevs datter Galina og panikken som brøt blant sikkerhetsvaktene når hun unnslopp deres vaksomme blikk og for-

svant til en strand i nærheten.

— Hun sa til folk hun traff der at «jeg er Bresjnevs datter», og de svarte «da er jeg Bresjnevs sønn». Ingen trodde henne.

Nye tider

De politiske forandrings vinder har feid over det som en gang var den stabile Sovjet-verdenen og har nådd dette overdådige hjørne på kysten. Vladimir, i likhet med andre i sin generasjon av 55-åringere, ser på fortiden med en blanding av kynisme og nostalgi.

Krim har for moskovittene lenge vært det samme som Rivieraen for pariserne eller Florida-kysten for new yorkerne. Nå kommer den imidlertid til å bli en fullt integrert del av det uavhengige Ukraina, hvor Kremis herskere ikke lenger har noe de skulle ha sagt.

Men selv om supermaktens guilalder er over for statsdatsja nummer én, kan den ettertraktede eien-

dommen fremdeles få en ny eier. Vladimir sier han har hørt rykter om at den kommer til å bli brukt av den ukrainske presidenten Leonid Kravtjuk.

Gorbatsjovs slott

Umiddelbart spør imidlertid datsja-observatørene på Krim seg hva den ukrainske uavhengigheten kommer til å bety for Gorbatsjovs slottslignende, flere etasjer høye residens på Foros, en halv times kjøring vestover langs veien mot marinebasen i Sevastopol.

Mens kraftig vegetasjon skjuler Bresjnevs gamle residens for grådige blikk, er Gorbatsjovs nye datsja med rødt tak bygget på en naken klippe på stranden og synlig for alle fra Jalta-Sevastopol-veien.

Det var her Gorbatsjov og hans familie ble holdt fanget i tre dager under det mislykkede kuppet i august, hendelsen som ga startskuddet til oppløsningen av Sovjet-Unionen.

(Reuter)